

Thaping law and custom relating to property.

22

257 (17) ^{indexed} ^{Thaping law & custom relating to property} ^{Barotsi history} ^{4 pp.} ³⁶⁷ ^{Hamilton Road, Batha Location} ^{Blaerfontein.}
 K32/22, 1-6 pp. 5 APR 1939

Dimpho. Polelo e e ka loleloang sentle ka ga dimpho tse re di iteng ke ka ga Bathaping le Barolong le Bagamothoane. Ditshaba tse tsa re: Ka kgomo ea gago e robebile lonaka kgotla e gofaheta, ~~o~~ nee nna malomago, me le ena ha a e bona, e e tsaea hela, a sa go hope ka tse di nteng pelo ke tse gago. Me a seke a go nei sepe go go thapisa. Mause. Ka selo sa setlogolo se tla oa jake. Dijo, madi, dikhai, o di nana malomago e e le gona ka nako ea tiragalo ee. Me ha motho a shetsoe ke diparō o di nana ntalae, me a sa lebelo sepe se se tsaelang dilo tse. Ka dijana kgotla, senole se thubegile se nana maloma tse me ga a kake a di thapisa. Maditō ga a thapisoa ke mphō hela e e senang, go ka shebelela gore go ka ntshoa sengoe. Mochori. One a ntshoa ke setlogolo me a nana malomago. Go tlo go ntshoa a phōke. phelū, pōo le ha motho a begile sengoe se se ka nana malomago. Phōkō e thapisoa ka pudu e namagadi e tshoelae, setlogolo. Phelū e thapisoa ka nnu e namagadi. Pōo e thapisoa ka namane ea moroba. Ka setlogolo se begile lerumo kgotla thipa o e nana malomago, me ene a mo tshoelae pudu. Gatoe gongae e re ere ha setlogolo se begile selo se se golo, me a se nana malomago, a nana ntalae le ha a sale monyanane gore o tlaa monyalg ka a le sana tla thata, me a seke a mo ntshoa bogadi ka a ile go atisa rragoe dipōo, diphelū le diphōkō. Mantala. Ka motho a begile

K32/22

begile sepele kgotse segaga le ha e le eng se se sa dirisiwang ke
 banna kgotse bagdo, o se nana ntsalae, me ene a seke a mo
 nne sepe. Malebogō. Ea re ha motho a ile a nana eo mongoe sengae
 kgotse a mo direla sengae se se molemo, a mo atsoe ka
 nku ka a mo tshapisa pelo, kgotse a mo lebogela molemo le ha
 e le maitsoe a gagae. Gongae ha eo mongoe a ile a go adima
 diphelo tsa gagae, o tshantse go mo direla bojalana gore a
 itumelile kgotse go mo nana pediti. abadi. Dilo tse di rekisiwang
 ke digaga, mascha, dikobō ba diphōlōhōlō, meseme le dikgole.
 # Tse dingae ke Dikika, dipitso le megotšana le digō le
 dijana. Dikobō, digaga, mascha, dia tsamaisisa, me morekise o
 tsena ka metse le metsana a rekisa. Ba langae ba ea kga ba
 utloang gotse morekise o teng. Barekise ba ba tsang mahatshing
 a mangae ga ba duele sepe no kgang ba rekisa hela.
 Ea motho eo o rekisiwang a tsitsa ga a rekise, me le gone ga
 batloe ke ope. Thebiso e e sa dikgole le digaga e ea ka
 ha di dirisiwang ka gone. Digaga di galogae ka kga e e di
 dirisiwang sepe se le sengae hela le mascha le dikobō pela jalo
 di tshatshangoa me belega mo ngetheng. Me di rekisiwa ka
 go rekoa ka sengae le sengae pela. Ga go na bashupi mo tirong tse
 ga gone selekanyo se se thomameng le ha e le thomameng ope
 kgotse molea. Me go rekoa hela ka moe mongoe o rekisiwang ka
 gone. Segaga se re se rekisiwa ka koka, dikobō ka kgangana kga.
 Tsa dinhu dile thano. Dikgole dile thano ke nku, dijana
 a rekisiwa ka seroto sa mabeli. Segō se rekisiwa ka koka tse
 / pediti

K32/22

pedi. Me morekisi kgotsa le ha e le bareki ga ba ntsho sepe kaha
 thoko go ifumedisa eo o rekang kgotsa morekisi. Ha morekisi a sa
 aga kgakala o ntse a nasa ba bangoe molato, me ba tlaa mo duella
 kwa morago ga nako e e rileng. Me ha motho a batla go tsaea selo
 sa morekisi molato, o se mo nasa hela le ha tuelo a ise a e bone,
 me ga sa gore o tla batla faqipi ba ba tla supang tumelano ea bone.
 Ha nako ea bogologolo batho ba ne ba se na mathale kgotsa
 bohererehe go bo mashoe me motho o na a ikanyega, hela
 ka pithe go bashubi. Betšana ba ne ba sa iphe go tsoulola
 se ba se dirileng le eomongae. E ne e re ha motho a rekisita
 selo empa a ise a se neele mung oa shope, ha se senyega o mo nasa
 se sengwe gape bo emong joo seo. Kgomo ha e rekiloe me mung oa
 eona a e bonye me a ise a e tsee, ha e tla hetra dinyaga kong
 mung oa eona o batla le dinamane tsa eona gone a re e ntse e tshala
 ha e le nemagadi. Me ha a e rekile hela empa a sa e bone, gape o ha
 neoa hela ngoe le ngoe e e lepanang ka mo ba buileng ka gone.
 E ne e re le ha motho a rekile nku mo go go mongae me a hittha a bone
 e sa siama a e busi me a tsee se o e rekileng ka gone. Gongoe le
 ba ise ba hetra eo mongae ha se tlhole a rata, a tsoutube me
 ba nne ba utloane hela. Me go seke go batloe pepe sa ditshenyegelo
 kgotsa tuelo ea go senya kolaagano. Me le ha motho a rekile nku
 mo go go mongae me e hittha e e shoa, ga go na gore joo o rekisi-
 tsong nku e a e duele gongoe ene e bobola me ea re ha e hittha
 kwa go ene ea le p soa. Me ha motho a rekile selo mo go eo mongae
 me a se bone, ha se shoa se lerioe kwa go ene a se ja me
 go.

257

h.

K32/22

4

go ho go hedile. Dilō tse di tle di adimiloe ke: dikgole, dikgomo,
 megoma, dijo le dipōo. Dikholo, dintša, ditlhabane. ga go
 adimiloe ka tsone. 'Ga motho a adimile seroto sa mabeli, o
 a busa hela a le kana ka a o na a tselle. Me a busisa hela
 ka nako e ngoe le e ngoe e motho o tlaa bonang go a tse busa
 ka lone. 'Ga seroto sene se le motlhaullo se boe se ntae se le
 falso. 'Ga mongae a tla ~~adimile~~ e mongae dikgomo go ye a ee
 go lema ka tsone ga a mo hope tulle gone a mo thusa gone
 le ene a tle a mo thusa ka makhō. Me tse di nteng jasha
 digalabane, di betsa le tse dingae tse di dirisiwang, ga go
 rupiye tuelo e ha di ka senyega. Ka di senyegile di siami-
 sica ke eo o di senteng, ha di le tse gile o ntsha tse dingae
 kgotla senyega boemong jwa tsone. Dilō ha di adimiloe di
 isica ka nako e di tla be di heditse ka lone. Gongae ha
 mung'a di batla di a boe, kgotla o ee go di tse.
 Me ha se se senyegile, go itisisoe mung'oa shone ka bonaki
 gone a itse. Dikgomo. Ke kgomo di adimiloe go goga matlhekhe
 le go rala mekgoleo le dijo ka masimang. Di adimiloe mong'
 o le mong'oe eo o ha di adimang. Me di tse nako e telele
 di ntae di adimiloe. Me go busisa tsone hela tse di neng di
 adimiloe. Me ha kgomo engae le latlhekile kgotla e shule go
 itisisoa mung'oa tsone ka bonaki. 'Ga e shule e isisa kgomo
 mung'oa lone eolle hela, me e nne ene o la nang se o
 ratang go la seha. Me ha di atile o tlaa naga le dinamane
 tseo ka ntle go puo. Me ha e seke ga e duloe ka e ngoe.
 Me

Me bashupi ga ba nne gone haga holaaganyo ea dikgomo tse.
 Me le gape di be di tshoailoe lotshoao ja mung oa tigna.
 Me dikgomo ga di be di adimeloa go ntsha bogadi. E, ha
 e le gore o tlaa ntsha tse di ngoe gone o tla di neoa.
 Gongoe o ha neoa dile pedi, me le ene a buse tse pedi jalo,
 me ga goa shebeleboa gore di atile le ha go ha heta, dingoa-
 ga tse thataro. Mahatshhe. Mahatshhe a ne a adimioa ke batho
 ba ba tshoakang mo ba dulang gone. Me a ne a adimioa dikgomo.
 le ha gape jalo mothe ona a neoa boago jo o tla agang gone
 ha ja tsoa go seba sa itsoe, me duelo e sa batloe mo go ene.
 leha ele dipalo tsa gagoe. Me o na a lema hela ka moa o tla agang
 ka gape. Me go no go sena ketsho ea gore a dirise lehatshhe ka
 nako e e rileng. Basadi ga ba na tettlelo ea go nala basadi.
 ba langae mahelo koo ntle eago itshise banna ba bone.
 Me banna le bone ga ba na tettlelo ea go dira sengae sa
 go ^{adimane} ~~adimane~~ ha mahelo ba sa itshise mahumagadi o bone.
 Ne kgosi ga e kake ea patlela mothe gore a adimane ka
 lehatshhe ja gagoe a sa rate. Madi a tle a adimioe eo
 mongoe, me go sena a mangoe a a kupoang ha godimo gaa
 a adimioeng. Mogoma ona ga dimanoa ka ona hela me
 mothe a ntsha pedi. Koloi, eona e adimioa, mothe hela.
 Empe a ntsho sengae jaaka kgatse ea mofidi ha, a vora dipa
 koo masimo. Tse. Ditiro tse di dirang ha tyelo ke go
 disa. Ha mothe a disa o neoa pho ha nako ea kgodi kgatse oa
 tshoalloa ha dirike kgatse dikgomo di tshale. Ha mothe a
 aga

257

6*

6

K32/22

ego ntle ona a direloa bojalo ka nako ebe la bagologolo.
 Ka motso a leha masimo ona a thusa hela, gompiseno o batla
 madi. go tsa nku. Me le gome go no go sa batloe dipaki.
 Ka motso a phoga matlalo, o kopa nku ka matlalo a le
 shone. Me ka roka dipoko, o kopa dinku tse tharo.
 Ka motso a ~~sa~~ rumiloe o nea dija. Dingaka tšone di
 nea kgomo ka di alaka alaka go tsa di, upa mabeli.
 nu tse dingoe ga di duelo, ka ese tsa tšanelo.

end s 257